

POWIATOWY PROGRAM

Przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2016 - 2020

OPRACOWANIE:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
w Żaganiu
Żagań, styczeń 2016

SPIS TREŚCI

Wstęp

I. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie

1. Przemoc w rodzinie

II. Przemoc w rodzinie w dokumentach prawnych

1. Dokumenty międzynarodowe

2. Podstawy prawne w Polsce

3. Inne dokumenty

4. Pomoc dla osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej

III. Formy przeciwdziałania przemocy w rodzinie

IV. Formy wsparcia realizowane w Powiecie Żagańskim

V. Cele programu

VI. Obszary działań

VII. Adresaci programu

VIII. Przewidywane efekty realizacji programu

IX. Realizatorzy programu

X. Monitorowanie i ewaluacja programu.

Wstęp

Preambuła do ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wskazuje na fakt, iż przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności.

Art.6. ust.3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek opracowania i realizacji programu. Program przedstawiony w poniższej wersji jest kompatybilny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Żagańskiego na lata 2011-2018, cel strategiczny II. Usprawnienie systemu rozwiązywania problemów społecznych pozostających w gestii publicznych instytucji pomocowych, ograniczania zakresu i skutków wykluczenia społecznego osób i rodzin oraz ich integracja ze społeczeństwem.

W programie wskazano na kontynuację realizacji założeń z poprzedniego okresu, tj. 2012-2015 w zakresie profilaktyki, edukacji, interwencji i wsparcia. Zadaniem Programu jest wprowadzenie w życie działań mających na celu podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oraz promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy, zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, realizację programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy domowej itp.

Przemoc w rodzinie od wielu lat uważana jest za istotny problem społeczny. Ofiarami przemocy są zarówno kobiety, dzieci jak i osoby starsze oraz niepełnosprawne. Osoby, które długotrwale doznają przemocy ze strony innych, z czasem dostosowują się do roli ofiary. Wstyd, poczucie niezrozumienia oraz zagrożenia powodują, że ludzie niechętnie przyznają się do przemocy wewnątrz rodziny, jednakże jest to zjawisko coraz częściej ujawniane. Dotyczy ono wszystkich osób niezależnie od warunków społeczno – ekonomicznych oraz jest obserwowalne we wszystkich grupach społecznych, bez względu na poziom wykształcenia czy też sytuację materialną. Długotrwałe stosowanie przemocy wobec ofiary powoduje u niej powstanie niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności, ciągłego niepokoju, depresję oraz wszelkie choroby związane ze stresem. Na te konsekwencje szczególnie narażone są dzieci. Doznawanie lub bycie świadkiem przemocy przez dzieci prowadzi do nieodwracalnych skutków, które mogą objawić się dopiero w życiu dorosłym.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie samodzielnie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Instytucje pomocy społecznej funkcjonują na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 163 ze zm.) oraz ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 135 ze zm.).

Politykę społeczną realizują organy administracji rządowej i samorządowej, w tym na poziomie powiatu starostowie. Jednym z głównych celów pomocy społecznej jest wsparcie osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie – w miarę możliwości – do ich życiowego usamodzielnienia i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, a także zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym także przemocą w rodzinie.

Do zadań własnych powiatu należy m.in. tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie.

Szczegółowe zasady organizowania pomocy dziecku i rodzinie określone zostały w w/w ustawach.

Rodzinie która ma trudności w wypełnianiu swoich zadań oraz dziecku z tej rodziny udziela się pomocy, szczególnie w formie:

Ø Konsultacji i poradnictwa specjalistycznego,

Ø terapii rodzinnej rozumianej jako działania psychologiczne, pedagogiczne i socjologiczne, mające na celu przywrócenie zdolności do wypełniania jej zadań,

Ø mediacji,

Ø usług, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych,

Ø zapewnienia dzieciom opieki i wychowania poza rodziną.

I. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie

1. Przemoc domowa

Przemoc domowa w rodzinie od wielu lat w krajach Europy Zachodniej jest traktowana jako ważny problem społeczny. Na przestrzeni kilkunastu lat powstało wiele dokumentów organizacji międzynarodowych, które zalecają krajom członkowskim Unii Europejskiej podjęcie zmian prawa i praktyki w celu skuteczniejszego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, udzielania pomocy ofiarom przemocy i skutecznych oddziaływań na sprawców przemocy. Mimo, iż przemoc w rodzinie jest często problemem ciężkim do zdiagnozowania, to zdaniem specjalistów rozmiary i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą w rodzinie wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce. Wymaga on podjęcia natychmiastowo szerokiego oraz dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania. Jego realizacja powinna przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa życia codziennego wszystkich osób. Najczęściej identyfikowanymi ofiarami przemocy w rodzinie są kobiety, dzieci, osoby starsze i niepełnosprawne.

Działania sektora publicznego i organizacji pozarządowych powinny dążyć do znacznego zmniejszenia rozmiarów przemocy rodzinnej oraz efektywnie zająć się pomaganiem ofiarom. W pomaganiu ofiarom przemocy domowej zaangażowanych jest wielu profesjonalistów i wolontariuszy, organizacji pozarządowych i specjalistycznych instytucji. Nie jest to łatwe zadanie, chociażby ze względu na to, iż środowisko rodzinne jest i powinno być skutecznie chronione przed ingerencjami z zewnątrz. Zajmowanie się przemocą domową wymaga zarówno wnikliwego rozumienia złożoności zjawisk występujących w życiu rodzinnym, jak i szczególnej troski i rozważliwej interwencji. Często przejawy przemocy domowej są spektakularne i nie mamy żadnych wątpliwości w jej rozpoznawaniu. Potrzebne jest jednak określenie praktycznych kryteriów wskazujących na obecność przemocy w bardziej złożonych przypadkach.

Według roboczej definicji, przyjmowanej przez polskich specjalistów, przemoc domowa to:

Ø działanie lub zaniechanie dokonywane w ramach rodziny przez jednego z jej członków przeciwko pozostałym,

Ø z wykorzystaniem istniejącej lub stworzonej przez okoliczności przewagi sił lub władzy,

Ø godzące w ich prawa lub dobra osobiste, a w szczególności w ich życie lub zdrowie (fizyczne czy psychiczne),

Ø powodujące u nich szkody lub cierpienie.

W przemocy domowej najbardziej istotna jest demonstracja i wykorzystanie siły lub władzy w sposób, który jest krzywdzący dla innych członków rodziny. Na przemoc w rodzinie można spojrzeć z perspektywy prawnej, moralnej, psychologicznej i społecznej.

Z punktu widzenia prawa przemoc w rodzinie to przestępstwo, którego odmiany określone są w różnych kodeksach i odpowiednio karane. Najczęściej stosowany artykuł 184 kodeksu karnego (w nowym k.k. art. 207*) dotyczy znęcania się fizycznego lub moralnego nad członkiem rodziny i przewiduje karę pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 5 lat.

Perspektywa moralna pokazuje, że dokonywanie przemocy to krzywdzenie słabszego i jest złem moralnym. Sprawca powinien podlegać sankcjom własnego sumienia i potępieniu ze strony innych ludzi. Moralna ocena przemocy powinna powstrzymać sprawców i motywować świadków do pomagania.

Psychologiczne spojrzenie na przemoc domową zwraca naszą uwagę na cierpienie i bezradność ofiary, odsłania mechanizmy wewnętrzne i sytuacyjne sterujące przemocą oraz złożone procesy interakcji między sprawcą i ofiarą. Psychologiczne zrozumienie przemocy odgrywa podstawową rolę przy pomaganiu ofiarom w wyzwalaniu się od przemocy i w naprawianiu szkód jakie poczyniła w ich życiu.

Z perspektywy społecznej widać czynniki zawarte w obyczajach i postawach, które mogą sprzyjać przemocy lub ją usprawiedliwiać. Z drugiej strony w przeciwdziałanie przemocy mogą angażować się znaczące siły społeczne i mogą one wywierać wpływ na stan spraw publicznych. Przykładem tego jest rozwój ruchu feministycznego w USA i w innych krajach, który z pomagania bitym kobietom uczynił potężne narzędzie walki także o inne prawa kobiet.

Trudno oszacować dokładnie rozmiary przemocy domowej w Polsce. Każdego roku do sądu zgłaszanych jest zaledwie kilkanaście tysięcy spraw o znęcanie się nad rodziną, ale policja w tym czasie rejestruje około miliona tzw. "awantur w rodzinie", do których jest wzywana. Kilkanaście procent dorosłych kobiet podaje w badaniach, że zostały uderzone przez męża, a 40% kobiet uważa, że sprawienie lania dziecku jest zwykłą metodą wychowawczą.

II. Przemoc w rodzinie w dokumentach prawnych

1. Podstawy prawne w Polsce

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie swe uwarunkowania prawne ma przede wszystkim w **ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.)** oraz Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Inne akty prawne niezbędne do realizacji Programu to:

Ø ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 583 ze zm.),

Ø ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Postępowania Karnego

(Dz. U. z 1997 r., Nr 89 poz. 555 ze zm.),

Ø ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 163 ze zm.),

Ø ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości

i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 ze zm.).

Ø ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.).

Ø ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym. (Dz.U. z 2001r. Nr 142, poz.1592 ze zm.).

Ø ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości

i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (j.t. Dz.U. z 2007 r. Nr 70 poz. 473 ze zm.)

Ø ustawa z dnia z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (j.t. Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz.1362 ze zm.);

Ø ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. 2002 r. Nr 7 poz. 58 z późn. zm.);

Ø ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180 poz. 1493 ze zm.).

Zgodnie z art. 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zadania przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego.

Do zadań powiatu należy w szczególności:

Ø opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;

Ø opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;

Ø zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach

wsparcia;

Ø zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej;

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

Ø tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;

Ø opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

III. Formy wsparcia określone prawem

Ważnym jest, aby pamiętać, że każdy człowiek bez względu na płeć, wiek, stan zdrowia, pochodzenie, czy wyznanie ma prawo do godnych warunków życia, poszanowania własnej osoby, indywidualności, do realizowania się w życiu osobistym, społecznym i zawodowym. Nikt nie musi być idealny, każdy ma prawo do błędów. W przypadku braku możliwości lub nieumiejętności rozwiązania problemu z wykorzystaniem potencjału własnego ma prawo zwrócić się o adekwatną pomoc.

Instytucjami oferującymi pomoc oraz wsparcie są:

Ø Ośrodek Interwencji Kryzysowej

Ośrodki interwencji kryzysowej o wielu specjalizacjach udzielają pomocy w różnorodnych sytuacjach, od kryzysów normatywnych do ostrych kryzysów sytuacyjnych, takich jak próba samobójcza, śmierć bliskiej osoby, czy zdrada. Szczególne zadania stają przed ośrodkami interwencji kryzysowej w dużych aglomeracjach miejskich, gdzie często dochodzi do groźnych wypadków komunikacyjnych, rabunków, kradzieży, gwałtów, zabójstw; gdzie problemy wynikają z biedy, narkomanii, alkoholizmu, bezdomności, a ofiary tych wydarzeń stają się klientami tych ośrodków.

Zazwyczaj ośrodki interwencji kryzysowej prowadzą miejsca hostelowe dla ofiar przemocy w rodzinie.

Ø Poradnictwo specjalistyczne

Celem funkcjonowania poradnictwa jest niesienie pomocy osobom doznającym

przemocy, poszkodowanym w wyniku zdarzeń losowych, znajdujących się w sytuacjach kryzysu. W skład poradnictwa specjalistycznego wchodzi: poradnictwo, prawne, psychologiczne, pedagogiczne i rodzinne. W ramach konsultacji prawnych prawnik udziela wszelkich porad i informacji, m.in. z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów, prawa cywilnego.

Konsultacje psychologiczne obejmują doradztwo, wsparcie, poradnictwo indywidualne i rodzinne oraz pomoc w rozwiązywaniu problemów życiowych.

Zazwyczaj świadczenia poradnictwa specjalistycznego odbywają się w Punktach Interwencji Kryzysowej.

Ø Interdyscyplinarne zespoły ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie

W skład zespołów interdyscyplinarnych, wchodzi przygotowani do skutecznego zajmowania się problematyką przemocy specjaliści z szerokiego obszaru problemu przemocy. Zadaniem takiego zespołu jest:

- kompleksowe zajmowanie się rodzinami, w których dochodzi do przemocy,
- monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy,

a w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa, poinformowanie o tym odpowiednich służb,

- zbieranie i przekazywanie informacji na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie,
- gromadzenie informacji na temat miejsc, osób i możliwości udzielania pomocy w środowisku lokalnym oraz inicjowanie tworzenia nowych miejsc pomocy dla osób krzywdzonych,
- wspieranie już istniejących placówek,
- inicjowanie działań zmierzających do podniesienia kwalifikacji osób mających w swojej pracy kontakt z ofiarami i sprawcami przemocy – organizowanie szkoleń, konferencji itp.

Należy podkreślić, iż najlepsze efekty przynosi interdyscyplinarność w podejściu do przeciwdziałania przemocy domowej. Warto dopilnować, aby w skład wspomnianego zespołu weszli przedstawiciele różnych służb, którzy mogliby udzielić kompleksowej pomocy wszystkim członkom rodziny.

IV. Instytucje pomocowe w omawianym temacie w Powiecie Żagańskim

Na terenie powiatu żagańskiego pomocą w zakresie uzależnień i współuzależnień oraz przemocą domową zajmuje się szereg instytucji i grup wsparcia:

Ø Komenda Powiatowa Policji dysponuje tzw.: „Niebieskim pokojem”.

Ø Punkt informacyjny – konsultacyjny przeciwdziałania przemocy w rodzinie przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Żaganiu

Ø Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ø Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Terapeutyczny „PROFIL”.

Ø Rodzinna Poradnia Specjalistyczna przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu

Ø Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.

Statystyki dotyczące przemocy w rodzinie-dane lokalne

Na podstawie danych uzyskanych od Komendy Powiatowej Policji w Żaganiu, interwencja domowa policji w powiecie przedstawia się następująco:

Tabela 1. Interwencje domowe policji-statystyki

Wyszczególnienie	2013	2014	I-IX 2015
z powodu przemocy domowej, w tym:	227	302	262
W mieście	147	181	180
Na wsi	80	121	82
Pokrzywdzeni w wyniku przemocy domowej ogółem	358	531	454
W tym: kobiety	257	305	262
Mężczyźni	38	76	57
Dzieci	63	150	135
Sprawy przemocy domowej-ogółem	228	304	263
W tym: mężczyźni	212	293	247
Kobiety	10	8	16
Pod wpływem alkoholu	182	258	224
Informację przekazane do instytucji pomocowych w ramach procedury			

„Niebieska Karta”			
do ośrodków pomocy społecznej	227	302	262

Na terenie powiatu osoby z problemem alkoholowym i ich rodziny mogą uzyskać pomoc terapeutyczną w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej - Ośrodek Terapeutyczny „PROFIL” w Żaganiu. Jednostka zatrudnia wielu specjalistów z różnych dziedzin pomagających w zmaganiach z chorobą i nałogiem. Poradnia prowadzi zajęcia zarówno dla osób uzależnionych jak i współuzależnionych. Wiele osób zostało skierowanych do Ośrodka na podstawie orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu.

Tabel 2. Powody przyznania pomocy społecznej w powiecie żagańskim w latach 2013- 2015

Gmina	Powód trudnej sytuacji życiowej	2013		2014		I-IX 2015	
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Brzeźnica	Przemoc w rodzinie	4	16	2	9	2	8
	Alkoholizm	21	61	18	46	10	17
	Narkomania	0	0	0	0	0	0
Gozdnica	Przemoc w rodzinie	3	6	3	10	5	7
	Alkoholizm	4	8	63	107	49	79
	Narkomania	1	3	2	2	1	1
Iłowa	Przemoc w rodzinie	8	18	2	7	2	5
	Alkoholizm	57	89	52	93	43	58
	Narkomania	4	5	5	8	6	10
Małomice	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d
Niegostawice	Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0
	Alkoholizm	8	13	6	6	5	6
	Narkomania	0	0	0	0	0	0
Szprotawa	Przemoc w rodzinie	1	4	2	7	3	11
	Alkoholizm	36	58	29	44	31	53
	Narkomania	2	2	2	2	2	2
Wymiarki	Przemoc w rodzinie	2	6	0	0	0	0
	Alkoholizm	27	45	33	56	25	46
	Narkomania	2	6	1	2	2	9
Żagań Gmina	Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	1	3
	Alkoholizm	2	2	0	0	0	0
	Narkomania	0	0	0	0	0	0
Żagań Miasto	Przemoc w rodzinie	69	217	117	345	9	27
	Alkoholizm	67	99	67	92	53	78
	Narkomania	10	16	7	8	9	10
OGÓŁEM	Przemoc w	87	267	126	378	22	61

	rodzinie						
	Alkoholizm	222	375	268	444	216	337
	Narkomania	19	32	17	22	20	32

Z przedstawionych danych wynika, iż największą grupę świadczeniobiorców stanowią rodziny borykające się z problemem alkoholowym. Biorąc pod uwagę fakt, że alkoholizm jest ściśle związany z występowaniem różnych form przemocy w rodzinach, liczba rodzin uwikłanych w problem przemocy domowej, a korzystających z pomocy społecznej może być znacznie wyższa.

Na terenie powiatu żagańskiego działa dziewięć Gminnych Komisji do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, które realizują zadania w oparciu o gminny program profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych. Gminna Komisja pomaga osobom uzależnionym od alkoholu poprzez m.in.: prowadzenie rozmów interwencyjnych (których efektem może być leczenie odwykowe), kieruje wnioski do Sądu Rejonowego o zastosowanie obowiązku podjęcia leczenia w systemie zamkniętym.

We wszystkich gminach funkcjonują również interdyscyplinarne zespoły ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, które mając w swoich strukturach specjalistów z różnych resortów (pracownik socjalny, policja, służba zdrowia, przedstawiciel oświaty, kuratorzy itp.) szybko i kompleksowo reaguje na zjawiska przemocy w rodzinach.

Od 2005 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu prowadzi poradnictwo rodzinne i specjalistyczne w ramach Rodzinnej Poradni Specjalistycznej. Obecnie w ramach Rodzinnej Poradni Specjalistycznej zatrudnionych jest pięciu specjalistów (3 psychologów, terapeuta uzależnień, prawnik), którzy udzielają porad w ciągu tygodnia w godzinach popołudniowych. podczas wyznaczonych dyżurów. Zakres pomocy jest bardzo szeroki i obejmuje różnorodne problemy np. ostre kryzysy sytuacyjne, kryzysy społeczne i rodzinne (przemoc w rodzinie, uzależnienia, kryzysy małżeńskie).

Od 2014 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu współpracuje z Lubuskim Stowarzyszeniem na Rzecz Kobiet BABA. Współpraca obejmuje porady psychologiczne i prawne dla ofiar przemocy domowej oraz inne wsparcie m.in.: świadczenia zdrowotne, wynajem lokalu, czasowe zakwaterowanie, bony żywnościowe, bony na odzież i środki czystości, opłata zobowiązań czynszowych, udzielanie schronienia.

Od 2007 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu realizuje program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy. Program finansowany jest z budżetu wojewody i corocznie pozwala na objęcie wsparciem ok. 10 osób. Program realizowany jest zgodnie z wytycznymi Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Metody pracy to warsztaty i spotkania indywidualne. Rozpoczęcie programu poprzedzane jest przeprowadzeniem z potencjalnymi kandydatami rozmów motywująco-diagnostycznych. Kandydatów do programu typuje sąd karny w Żaganiu.

W latach 2012-2014 objęto wsparciem programu 35 osób.

V. Cele programu

Głównym celem programu jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadania i cele programu mają przyczynić się do ograniczenia skali problemu i skutków

przemocy domowej. Bardzo ważne w tym przypadku jest podejmowanie kompleksowych działań ukierunkowanych zarówno na ochronę ofiar przemocy, jak i na edukowanie osób stosujących przemoc i korygowanie agresywnych postaw i zachowań.

Cele szczegółowe :

1. Podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie

- organizacja spotkań na temat przemocy w rodzinie
- podjęcie działań propagujących pozytywne postawy w stosunkach międzyludzkich

- promowanie i wdrażanie metod wychowawczych bez użycia przemocy
- tworzenie materiałów informacyjnych zawierających informację na temat skutków stosowania przemocy

2. Szkolenie służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

- organizacja szkoleń, konferencji na temat przyczyn i skutków stosowania przemocy w rodzinie dla następujących jednostek:

- Ø Policji
- Ø sądów
- Ø służb społecznych
- Ø nauczycieli i pedagogów
- Ø wolontariuszy

3. Działania w zakresie udzielenia pomocy osobom dotkniętym przemocą

- rozwój instytucji wspierających ofiary przemocy w rodzinie
- udzielanie pomocy psychologiczno-prawnej osobom doświadczającym przemocy
- stworzenie i udostępnianie informatorów o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach kryzysowych
- prowadzenie grup wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie
- objęcie specjalistyczną pomocą dzieci doświadczających przemocy w rodzinie

4. Oddziaływanie na sprawców przemocy poprzez realizację programu

korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy

- realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc
- monitorowanie osób biorących udział w programach korekcyjno-edukacyjnych w okresie 3-letnim.

5. Podniesienie kompetencji kadr zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

- organizacja szkoleń i spotkań podnoszących kompetencje kadr
- prowadzenie grup wsparcia dla osób pracujących zarówno z ofiarami przemocy jak i sprawcami.

VI. Obszary działań

Cele działań i przewidywane efekty realizacji odnoszą się do obszarów:

- Ø **profilaktyki** – promowanie wartości rodzinnych, rozwijanie umiejętności interpersonalnych;
- Ø **edukacji** – przekazywanie wiedzy na temat zjawiska przemocy, skutków i przyczyn przemocy, informowanie o możliwych formach pomocy;
- Ø **interwencji** – przerwanie przemocy, ochrona ofiar, izolacja i oddziaływanie na sprawców;
- Ø **wspierania** – objęcie ofiar przemocy opieką psychologiczną, prawną i socjalną.

VII. Adresaci programu:

Program skierowany jest do:

- Ø osób wobec których stosowana jest przemoc w rodzinie:
  - dzieci
  - współmałżonków lub partnerów pozostających w nieformalnych związkach

- osób niepełnosprawnych
- osób starszych
  - Ø osób stosujących przemoc w rodzinie
  - Ø świadków przemocy w rodzinie
  - Ø instytucji zajmujących się pomocą rodzinie
  - Ø władz lokalnych, organizacji pozarządowych, służb społecznych pracujących na rzecz rodziny.

VIII. Przewidywane efekty realizacji programu.

- Ø Zmniejszenie rozmiarów przemocy w rodzinie
- Ø Zmiana postaw społeczeństwa wobec zjawiska przemocy w rodzinie
- Ø Spadek liczby przypadków stosowania przemocy w rodzinie
- Ø Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.
- Ø Zmniejszanie skutków przemocy w rodzinie
- Ø Poprawa dostępu do informacji

IX. Realizatorzy programu

Wszelkie działania dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy powinny być prowadzone we wszystkich jednostkach na terenie powiatu, które w ramach swoich działań zajmują się ochroną, czy też wsparciem rodziny i jej członków. Ważne jest aby nawiązać współpracę między osobami i instytucjami zajmującymi się rodziną.

Realizatorami Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Powiecie Żagańskim są:

- Ø Starostwo Powiatowe w Żaganiu,
- Ø Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu,
- Ø Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu żagańskiego,
- Ø Policja,
- Ø Sąd,
- Ø Prokuratura,
- Ø Placówki oświatowe,
- Ø Organizacje pozarządowe działające na rzecz rodziny,
- Ø Zakłady Opieki Zdrowotnej,
- Ø Poradnie leczenia uzależnień.

X. Monitorowanie i ewaluacja programu

Realizacja Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie podlega monitorowaniu. Poszczególne jednostki są odpowiedzialne za zbieranie danych oraz sporządzenie i sprawozdań z podjętych działań.

W oparciu o zebrane dane przeprowadzana będzie ewaluacja programu. Ma ona na celu dostarczenie informacji, czy cele programu są właściwie realizowane, czy wybrane sposoby realizacji programu przynoszą zamierzone korzyści.